hvor allerede hendes ydre Fremtræden vakte Opmærksomhed hos de Delegerede fra hele Verden. Den slanke Kvinde med den klassiske Profil og de fløjlsbløde, klartskuende mørke Øjne, med den fintlinjede Mund og den ved en Kløft mildnede energiske Hage saa sig snart som Midtpunkt for dem, der kendte »Women and Economics«, og som var overraskede over at finde, at Forfatterinden til det betydelige videnskabelige Værk var en ganske ung Kvinde. Da hun derpaa ved et Foredrag afsløredes som London Kongressens ypperste Taler, og da hun i selskabeligt Samvær ved sin varme Humor, sin uaffekterede Jævnhed og sin lysende Godhed henrev alle Hjerter, var Charlotte Perkins-Stetson ogsaa opdaget i Europa.

Først den internationale Kvindekongres i Berlin bragte hende dog ganske nær til os; her ventede man med Spænding Forfatterinden, der nu gennem adskillige Oversættelser var bleven bekendt i den europæiske Kvindebevægelse. Denne Kongres gjorde, ikke alene paa os, der da for første Gang traadte ind i den internationale Kvindebevægelses Verden, men ogsaa paa de ældre Forkæmperinder, et overvældende Indtryk ved den Mængde af betydelige Kvinder, som man endnu aldrig før havde set i een Forsamling. Men i det mægtige Antal af betydelige Kvinder ragede atter Charlotte Perkins-Gilman op som en af de allerbetydeligste.

Enhver, der har hørt hende i Philharmoniens mægtige Sal i Berlin i et kort knapt Foredrag opløse Teorien om Nødvendigheden af Menneskeslægtens seksuelt-økonomiske Forhold — der har ført til Kvindens Afhængighed af Manden — i sine naturlige Bestanddele, vil ogsaa bevare i uforglemmelig Erindring det Indtryk, som dette brillante Foredrag gorde ved den blotte Fremførelse deraf.

Den klokkerene, sonore Stemme mægtigt klingende ud over Salen og samtidig let og ukunstlet moduleret, de fine Hænder, der taler med i en Gestikulation, hvis kunstneriske Skønhed er uforglemmelig, den karakteristiske Understregen af Talen ved Hændernes Bevægelser og den fine Mimik i hendes bevægelige Ansigt gør det let at forstaa Meningen af hendes Tale ogsaa for dem, for hvem Sproget er fremmed.

Naar man siger om Rafael, at han ogsaa uden Hænder var bleven den klassiske Maler, saa kan man trøstig paastaa om Charlotte Perkins-Gilman, at hun ogsaa uden Stemme var bleven en stor Taler.

Under Indtrykket af hendes Deltagelse i Berliner Kongressen blev hun bestormet med Anmodninger om at holde Foredrag i forskellige europæiske Lande. Hun kom da ogsaa efter nogle Maaneders Forløb atter til Europa og holdt i Løbet af nogle Uger en Række glimrende Foredrag i England, Skotland, Tyskland, Ungarn og Østrig.

Blandt hendes Værker maa »Concerning Children« *) særlig nævnes. Det er vor Tids betydeligste pædagogiske Værk, i hvilket Perkins-Gilman bekender at være sin eneste Datters Elev. Hun erklærer at have øst Idéerne til denne Bog gennem Iagttagelse af sin lille Datter.

De store pædagogiske Sandheder, fremsatte i en videnskabelig Form, i denne Bog er et nyt Eksempel paa, at de mest udmærkede Teoretikere ikke altid er gode Praktikere. Charlotte Perkins-Stetson overgav saaledes, efter Skilsmissen fra sin første Mand, der senere ægtede hendes bedste Veninde, sin Datter til Opdragelse hos denne Kvinde, fordi hun indsaa, at Veninden bedre forstod Opdragelsens vanskelige Kunst, og hun i første Række havde Barnets Vel for Øje. Da hun selv levede i bedste Forstaaelse med sin fraskilte Mand og dennes anden Hustru, betød dette ingen Adskillelse for Moder og Barn. Datteren er Malerinde og hænger med den varmeste Kærlighed ved sin store Moder, der paany har giftet sig med Ingeniør Gilman.

»Vi Amerikanere, hvis mange Skilsmisser Europa bebrejder os, er langt mere moralske, fordi vi, naar vi erkender ikke at passe sammen som Ægtefolk, skilles fredeligt i Stedet for at lægge smaa hemmelige Plastre paa vore Saar.«

Klarhed og Ærlighed i Erkendelsen af sine egne og sit Køns Svagheder og Fejl er et særligt Kendetegn for hendes menneskelige Storhed. Det er karakteristisk, at hun for alle den menneskelige Slægts Fejl har forstaaende Tilgivelse rede; utilgivelig forekommer hende kun F r e m t u r e n i en Fejl, som vi har erkendt som en saadan.

Hun er som gennemsyret af Viljen til at omdanne Verden til et Hjem for hele Menneskeheden, og hun arbejder med beundringsværdig Konsekvens paa denne Op-

*) Om Børn«.